

CARMEN



NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

GEORGES BIZET

CARMEN

Dirigent: Emanuel Bastl

Režie: Karel Kügler

Choreografie: A. Viscussi

Výtvarník: Karel Kügler

Carmen	Slávka Titlová-Mazáková
Don José	Karel Kügler, Tadeáš Dura
Escamillo	Karel Kalmar
Micaela	Linda Šmídová
Morales	Stanislav Muž

(Pouze výčet stěžejních rolí)

První uvedení Carmen v Národním divadle moravskoslezském
24. IX. 1921

Georges Bizet

předčasně zemřelý francouzský skladatel zanechal po sobě nepřiliš rozsáhlou tvorbu, z níž dvě díla vynikají vysoko nad průměr ve světové hudební literatuře.

Je to opera Carmen, která se později stala téměř nejhranějším dílem světového operního repertoáru a pak scénická hudba k jedinému dramatu Alfonse Daudeta „L'Arlesienne“. V hudbě k Arelatce dosáhl mladý Bizet po řadě méně zdaři-



lých jevištních pokusů prvního významného úspěchu, prvního mistrovského vrcholu, hodného autora příští Carmen. Obě díla mají mnoho blízkého a společného. Právě tak, jako tuto operu, vyznačuje i hudbu k Arelatce živý cit, smysl pro výrazné zachycení prostředí i charakter jevištních postav, bohatá invence, neobyčejně citlivě a vkusně čerpající z lidových prvků.

G. Bizet se narodil 1838 v Paříži. Hudbu studoval na pařížské konservatoři. Rada jeho prvních oper dosáhla pouze prostředního úspěchu — (Doctor Miracle, Lovci perel, Kráska z Perthu, Džamilé.) Bizet toužil po velkém, rozhodném úspěchu a veškeré naděje skládal do Carmen. Byl však tragicky zklamán. Při pařížské premiéře Carmen 1875 Carmen propadla. Tento neúspěch urychlil jistě Bizetovu předčasnou smrt — zemřel necelé tři měsíce po nešťastné premiéře, ve 37 letech. Teprve 10 let po jeho smrti byla Carmen vzkříšena ke slávě jedné z nejhranějších a nejoblíbenějších oper vůbec.

Podkladem k libretu Carmen L. Meilhaca a L. Halévyho byla rozsáhlá novela Prospera Mériméého. Libretistům se podařilo vytvořit text dramaticky neobyčejně působivý, jiskřící španělským kolorem.

Bizetova hudba strhuje především svou

bohatou a srozumitelnou melodikou a rytmem, spolupůsobí bezpochyby i zvláštní národní ráz melodiky (přímé citáty lidové španělské písně a tance).

Bizet v Carmen nepopírá staré operní formy, ale přetváří je novým výrazem. Stará architektura a nová technika, lidský hlas nesený vznošenou melodií a skutečná „zpívaná řeč“, mohutný zvuk orchestru, jenž sice podmalovává hlas, ale zároveň je zcela samostatný ve zpracování motivů a hutnosti zvukové. Vše toto tvoří celek obdivuhodné stylové jednoty, jehož tvůrce byl později v hudební historii označen jako jeden z předních zakladatelů hudebního realismu.



OPERA STÁTNIHO DIVADLA V OSTRAVĚ, LAUREÁT STATNÍ CENY.

GEORGES BIZET

CARMEN

Opera o 4 dějstvích

podle novely Prospera Mérimée

Libreto: H. Meilhac, L. Halévy

Dirigent: Bohumil Janeček

Režie: Ilja Hylas

Sbormistr: Karel Kupka

Výtvarník: Zbyněk Kolář j. h.

Kostýmy: Bedřiška Ustohalová

Choreografie: zasl. umělec Emerich Gabzdyl

Korepetice: Jaromír Šalamoun

Premiéra: 11. června 1966 v Divadle Z. Nejedlého

Don José	Oswald Bugel Milan Kopačka Jiří Zahradníček, j. h.
Escamillo	Čeněk Mlčák, j. h. Miloslav Tolaš
Remendado	Karel Kožušník
Dancairo	Luďomír Procházka
Zuniga	Karel Hanuš zasl. um. Jiří Herold
Morales	Řadoslav Svozil Vojtěch Zouhar
Carmen	Alena Havlicová Eva Těluškinová
Micaela	Agia Formánková Eva Gebauerová Jitka Kovaříková
Frasquita	Jitka Kovaříková Radmila Minářová
Mercédes	Zdenka Diváková Anna Ježíšková

Inspicent: Karel Raška

Napovídá: Libuše Bílková, Marie Pečínková

Obsah opery

I.

Večer v Seville. Před tabákovou továrnou stojí vojenské strážže. Mezi nimi hledá venkovské děvče, Micaela, svého milého, dona José.

Z továrny se vyrojí dělnice — mezi nimi i krásná Carmen. Svým půvabem a vyzývavým chováním strhuje na sebe pozornost všech mužů. Carmen však zcela nepokrytě projevuje zájem o dona José. José se marně brání, bezvýsledně hledá ochranu u něžné Micaely. Když Carmen vyvolá hádku s továrními dělnicemi a má být odvedena do vězení, nechá se José od ní přemluvit a umožní její útěk.

II.

Krčma Lilas Pastia. Carmen se baví, zpívá a flirtuje s poručíkem Zunigou. Její zájem upoutává mladý torrero Escamillo. Carmen zapomíná na dona José, který si zatím odpykal ve vězení trest za to, že ji nechal uprchnout. Nyní se vrací sem, přímo k ní, do krčmy. Když ho Carmen uvidí, nechce se ho přece jen tak vzdát — a láká Josého, aby se s ní přidal k partě podloudníků.

José váhá — Carmen v tom okamžiku vyvolá scénu, při které se José vrhne na svého nadřízeného, Zunigu. A teď už mu nic jiného nezbyvá, než prchnout s Carmen a její bandou, aby tak unikl jistému trestu.

III.

Vysoko v horách skryta, odpočívá tlupa podloudníků. José vzpomíná na domov. Když pokračují v cestě a José zůstává sám, aby střežil jejich odchod, objeví se Micaela a prosí ho, aby se vrátil domů, k nemocné matce.

José je zoufalý, nemůže se odpoutat od Carmen i když vidí, že dávno jej již nemiluje a točí se za torrерem Escamillem. Vyvolá s Escamillem ostrou hádku, Carmen jen stěží zabrání souboji, od Josého se však s posměchem odvrací.

IV.

Touha a žárlivost přivede dona José po smrti matky znovu do Seville. Celé město se chystá na býčí zápasy. Carmen si už Josého nevšímá, její láska patří oslavovanému Escamillovi. A když se Carmen otevřeně přiznává ke své nové lásce, José, nepřičetný žárlivostí a bolem, probodne Carmen dýkou.



NASTUDOVÁNÍ CARMEN NA OSTRAVSKÉ SCÉNĚ

29. IX. 1921	D: Bastl E. R: Kügler K. V: Kügler K. Ch: Viscussi A.
27. VI. 1931	D: Vogel J. R: Kügler K. V: Kristin V. Ch: Machov S.
31. V. 1938	D: Vogel J. R: Kügler K. V: Kristin V.
1. 7. 1950	D: Trhlík O. R: Hrdlička B. V: Svoboda J. Ch: Gabzdyl E.
17. 2. 1955	D: Hanák M. R: Gabzdyl E. V: Obšil J. Ch: Gabzdyl E.

DO CELÉHO SVĚTA

ZASÍLÁ DÁRKOVÉ BALÍČKY
VYBRANÝCH ČS. POTRAVIN



dárková síň

DOMU POTRAVIN OSTRAVA

- PŘIJĎTE SE PORADIT VE VÝBĚRU DÁRKŮ, KTERÝ VČETNĚ CELNÍHO VYBAVENÍ ZAŠLEME KAMKOLIV SI BUDETE PŘÁT

Těšíme se na Vaši návštěvu u nás!

STÁTNI
divadlo
OSTRAVA

Georges Bizet: Carmen. Program vydalo Státní divadlo v Ostravě v redakci
prom. hist. Evy Sýkorové. Grafická úprava Bohumír Tittler, typografická
úprava Rudolf Mikeska. Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., závod
Ostrava, provoz 22, Hollarova 14.

Cena 2 Kčs.

T-11 62715

Kresba na 3. str. — Pablo Picasso (z r. 1959)